

Prædiken til 1. søndag efter helligtrekonger

Luk. 2, 41-52

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Lukas: Hvert år tog Jesu forældre til Jerusalem til påskefesten. Også da han var blevet tolv år, drog de derop, som det var skik ved festen. Da påskedagene var omme, og de skulle hjem, blev drengen Jesus i Jerusalem, uden at hans forældre vidste det. I den tro, at han var i rejsefølget, kom de en dags rejse frem og ledte efter ham blandt familie og bekendte. Da de ikke fandt ham, vendte de tilbage til Jerusalem for at lede efter ham dér; og efter tre dage fandt de ham i templet, hvor han sad midt blandt lærerne, lyttede til dem og stillede dem spørgsmål. Alle, der hørte det, undrede sig meget over hans indsigt og de svar, han gav. Da forældrene fik øje på ham, blev de slået af forundring, og hans mor sagde til ham: »Barn, hvorfor gjorde du sådan mod os? Din far og jeg har ledt efter dig og været ængstelige.« Men han sagde til dem: »Hvorfor ledte I efter mig? Vidste I ikke, at jeg bør være hos min fader?« Men de forstod ikke, hvad han sagde til dem. Så fulgte han med dem tilbage til Nazaret, og han var lydige mod dem. Hans mor gemte alle ordene i sit hjerte. Og Jesus gik frem i visdom og vækst og yndest hos Gud og mennesker. Lukasevangeliet 2,41-52

I tror sikkert, det er løgn – men det er det ikke: Forleden dag var vi på vej hjem i bilen.

På bagsædet sad vores 2-årige datter, Ingrid. Hun er utroligt god til at huske ting og sager. Og da vi kørte forbi kirken, udbrød hun: ”Dér er min fars hus!” Og sandt at sige var jeg i tvivl om, om hun med ”far” mente mig, eller sin himmelske far. Nå, men hvorom alting er. Gammelkloge børn. Der er ikke meget i denne verden, der er så irriterende og provokerende som gammelkloge børn. Irriterende, fordi disse gammelkloge børn jo ofte har ret, men ved en blanding af klarsyn og umodenhed springer alle mellemregningerne og forbeholdene over.

Da den 12-årige Jesus bliver fundet i Templet af Maria og Josef, undrer han sig over, at de har været urolige for ham. Hvorfor har de ikke bare kigget hér først? Maria og Josef blev sat på plads. (Hvad andet kunne man egentlig også forvente, når ens dreng er Guds Søn, og ved dén egenskab jo er overordentlig gammelklog?) For selvfølgelig hørte han hjemme dér i Templet, i sin Faders hus. Men der er selvfølgelig mere at sige. Og her må vi tage udgangspunkt i det menneskelige – i dem, vi nemmest kan identificere os med – nemlig Maria og Josef. Som det var skik og brug for så mange jøder på den tid, var Maria og Josef også taget

afsted mod Jerusalem og Templet for at fejre påske. Med sig havde de naturligvis Jesus; eller: det troede de.

Som de gik der på den gamle karavanevej, var de til at begynde med blot lidt urolige. Så blev de bange. Havde de mistet deres dreng? Pludselig var de kun sig selv. Og så var de alligevel ikke sig selv; for de var ude af sig selv, når de var uden ham. Sådan tror jeg de fleste forældre ville have det, hvis de oplevede, hvad Maria og Josef gjorde. Angsten for at miste det dyrebareste vi har, kan gå os til marv og ben. Og i tiden inden vi igen forenes, kan mange frygtelige tanker løbe igennem hovedet på os. Tanker om skyld, tanker om mening og meningsløshed; om hvad der kan være sket, og hvad der KUNNE være sket.

At miste den, man elsker højest, er på mange måder at miste sin identitet. Og når vores identitet er truet, sættes livet på spidsen. I en sådan situation er der mange der oplever at få et helt særligt klarsyn. Vi tvinges til for en stund at stille os uden for os selv, for at betragte og eventuelt omformulere det liv vi står midt i. Det betyder i alt for mange tilfælde, at vi kommer for sent med vores erkendelser. Med ærgrelser og fortrydelse til følge. Derfor er det selvfølgelig vigtigt, at vi i tide bliver bevidste om, hvad der har værdi og er vigtigt for os. Og at vi skal sætte livet ind på at søge det og pleje det. Det er langt lettere sagt end gjort, det ved vi nok. Men det ændrer ikke på, at det er noget, vi stundom bør sige til os selv og besinde os på. Vi kan komme langt væk fra os selv. På mange forskellige måder. Vi kan, som Maria og Josef, ude på den støvede karavanevej, blive ude af os selv, hvis vi mister den eller det, der skabte mening i livet. Vi kan blive blinde og døve over for os selv, når vi sandes til af dagligdagens bekymringer og gøremål. Eller når vi i angst for at træde i karakter,

blot følger karavanens strøm. Vi kan forhærde os, så vi til sidst ikke kan mærke os selv. Vi kan komme væk fra os selv. Og er vi kommet tilstrækkeligt langt væk, kan det være, at vi begynder at spørge til, hvad mening der egentlig er med det hele. Når man spørger sådan, er det som regel fordi man ikke har noget positivt svar – ellers var der jo ingen grund til at spørge. Og da er det, at man må søge tilbage, og for at finde sig selv igen, spørge: hvor er mine rødder? Hvorfra går min verden?

Lad os så nu sætte disse overvejelser ind i sammenhængen med fortællingen fra Lukasevangeliet. Her, hvor det gammelkloge barn siger til sine forældre, der har været drevet ud i yderste krise og ængstelighed: ”Jeg har da ikke været væk, jeg har været her hele tiden. Det var jer, der var væk!” Fortællingen om Jesus som 12-årig i templet er en fortælling, hvor pegefingern bliver vendt. ”Hvor var I henne? Jeg var da her. Her, hvor jeg har hjemme. Her, i min Fars hus.” (Hvorned Josefs status som papfar cementeres). Det er let at afgøre, hvem i fortællingen, der er hjemme og rodfæstede, og hvem der er ude af sig selv og har været tæt på at miste deres identitet. For os, der hører og læser fortællingen, bliver også vores usikkerhed sat til vægs af en 12-årig drengs sikre selvforståelse.

Og spørgsmålene og tvivlen begynder at vælde op i os: Ved vi egentlig hvem vi er? I forhold til hinanden? I forhold til det liv vi lever? I forhold til Gud? - ja, kan vi i bund og grund identificere os med det liv vi lever, og stå inde for det, hvis vi begynder at tænke nærmere over det? Nogle kan. Eller tror, at de kan. Men for de fleste af os gælder det vist, at hvis vi prøver på at overskue vores liv, og den måde vi lever på, så var der nok en ting eller to, der kunne trænge til at blive

rettet op på. Hvad former vores identitet? Hvad er vores kilde til selvværd? Hvad giver os mål og mening?

Den 12-årige Jesus satte sig ikke i templet ud af ulydighed. Men fordi han fandt ud af, at det var her han hørte han hjemme. Her var hans fristed, hvor han kunne være sig selv og klart vedkende sig, hvem han var. Også selv om det kom til at betyde, at han måtte gøre op med den selvfølgelighed, der var hverdagen i hans liv, at han var Maria og Josef søn. Hvis vi i vores liv skal gøre det samme som Jesus, så kræver det enten en stensikker overbevisning og en usædvanlig sjæle-styrke, eller en lede ved det hidtidige liv - noget som de færreste af os er i besiddelse af, hverken det ene eller det andet. I stedet gør vi nok det, at vi forhærder os. At vi flygtigt og overfladisk betragter os selv og siger, at ”det er godt nok, som det er.” For det er jo langt det nemmeste. Og så gemmer vi vores søgen efter sandhed og mening hen i dét hjørne af vores bevidsthed, hvor også den dårlige samvittighed bor, for dernæst at gøre alt, hvad vi kan for at glemme, at der er noget alvorligt på færde.

Der befinder vi os så, indtil vores liv pludselig bliver sat på spidsen, og alt det selvfølgelig ikke mere bare er så selvfølgelig som vi troede. Der befinder vi os, indtil vi bliver ude af os selv – og skal finde os selv igen. Der, hvor vi føler tæppet trukket væk under os; hvor vi desperate søger efter mening; dér hvor alle hidtidige holdpunkter viser sig for os i al deres ubestandighed. ”Hvor er alt det, der giver mening i mit liv? Hvor er alt det, der gør mig til den jeg er? Hvor er det?” Og dér, lige præcis dér bliver vi mødt af det evangeliske ord. De ord, som kun et barn kan få til at lyde så oprigtigt indlysende – det svar, som Jesus gav sine forældre, da de fandt ham i templet: ”Jeg har da ikke været

væk, jeg har været her hele tiden. Det var jer, der var væk!" – "Det var dig der var væk."

Det er slående, synes jeg, at det er præcis det samme tonefald, vi finder henimod slutningen af Lukasevangeliet. Her er det ikke Jesus, der taler, men den engel, som møder kvinderne ved den tomme grav: "Hvorfor leder I efter den levende blandt de døde?" siger englen til de forfærdede kvinder, som ikke kan finde Herren Jesu legeme, "Han er ikke her, han er opstået."

Der er en vis parallelitet mellem barndoms-historien og påskeberetningen. I begge tilfælde er Jesus "blevet væk," og efter 3 dage viser han sig som "den han i sandhed er." I barndomslegenden som den, der sidder i Templet, i sin Fars hus, og myndigt underviser de skriftkloge. Og i påskeberetningen som den, der har overvundet døden og nu viser sig i Guds kraft og herlighed som opstanden. Ikke bare den 12-årige Jesus i Templet, men også den opstandne og også den himmelfarne Kristus siger - til Maria og Josef, til kvinderne ved graven, til de jordbundne disciple, og til os, der står her i dag: "Jeg har da aldrig været væk, jeg har været her hele tiden. Det var DIG, der var væk!" Det er svaret til os, når vi er ude af os selv. Når vi er ved at miste vores identitet. Det er svaret til os når vi svajer hid og did for tidens vinde og strømninger. Det er det svar, som kan bryde vores forhærdelse: At der er et sted, hvor vi har hjemme, hvor vi har rod. At der er et sted, hvortil vi altid kan vende tilbage, og hvorfra vi på ny kan vende os mod livet og dets udfordringer - i en sikker forvisning om, at hvad der end sker, så har vi hjemme hos Gud.

At dette svar er provokerende, er der ingen tvivl om. Det er et svar, som uvægerligt kalder en modstand frem i os. Et svar, som det

er svært at lade sig favne af. For vi er jo da voksne, selvberøende mennesker, synes vi. Men her bliver vi sat til vægs af en 12-årig. Og det bliver tydeligt, at vi i troen og i livsdueligheden endnu blot er som børn. Forhærdet vi os, lukker vi hjerte og forstand for Jesu tale til os, så dækker vi dybest set over en fortvivlelse. Det ville svare til, at Maria og Josef, da de opdagede at Jesus var væk, bare trak på skuldrene og sagde "nå ja, pyt, vi kan jo bare få et barn mere." Men det sagde de ikke! De havde en naturlig længsel efter at finde ham igen. Lige som Jesus selv havde en længsel efter at søge hjem til sin Fader i Templet. Og lige som vores hjerte også har en urolig længsel efter at finde sit hjem i Gud – i Hans hus, i det tempel, som er bygget på troens faste klippegrund, bygget – ikke af kolde mursten, men af menighedens levende sten - og som opvarmes ved kærlighedens og sandhedens Hellige Ånd. Hvordan finder vi vejen derhen? Det gør vi ved at læne os ind i Jesu egen tro; som vi sang i den indledende salme: "Ja, i hans hjerte fra tårernes dal, trappe du bygger til Himmerigs sal" (DDS 411v4). Her kan vi vokse i tro, her får sjælen grokraft, oplyst ved ordet, vasket rene ved dåben, og næret ved nadverens brød og vin.

Vejen er banet for os. Det eneste, der kræves af os, er, at vi træder ind på den og lader os lede. Og det er da i grunden så lidt. Lov og tak og evig ære være dig vor Gud, Fader, Søn og Helligånd, du som var, er og bliver én sand treenig Gud, højlovet fra første begyndelse, nu og i al evighed, Amen.

Kenneth Knigge
Jægersborg Kirke

Salmer (Den Danske Salmebog):
411: Hyggelig, rolig
315: Helligånd, de frommes glæde
108: Lovet være du, Jesus Krist
140: I Nazaret, i trange kår
475: Går det, Herre, som jeg vil
102: Et lidet barn så lysteligt

Redaktion

Sognepræst
Adam Garff
Gentofte Kirke
adg@km.dk

Sognepræst
Andreas Riis Damgaard
Præstevang Kirke
Hillerød
ard@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvig.dk
- hvor man også
kan tilmelde sig
elektronisk nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Farvergade 27
1463 København K
Telefon 4193 9000
vartov@vartov.dk